

ЛІТЕРАТУРА

1. Лосев О.Ф. Бытие. Имя. Космос. – М.: «Мысль» Российский открытый университет, 1993, с. 642-696, с. 802- 880.
2. Нечепоренко Л.С. Твоя доля – в твоих руках/ Педагогіка для всіх/ – Харків: ХДУ, 1995, 206 с.
3. Хигир Б. Как тебя зовут? – Харків: Паритет ЛТД, 1992, 95 с.
4. Франкл В. Человек в поисках смысла. Перевод с нем. – М.: Прогресс, 1990.

УДК 371.31:81'243(045)

ІНТЕРАКТИВНІ ФОРМИ РОБОТИ В УМОВАХ КОМУНІКАТИВНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Бабічева М.Г., Степенко О.Г.

Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

В статті розглянуто проблеми використання інтерактивних форм роботи в умовах комунікативно-орієнтованого навчання, засоби реалізації методу проектів у процесі вивчення іноземної мови.

Ключові слова: інтерактивні форми роботи, особистісно-орієнтоване навчання, проектна робота, комунікативна взаємодія.

ИНТЕРАКТИВНЫЕ ФОРМЫ РАБОТЫ В УСЛОВИЯХ ЛИЧНОСТНО-ОРИЕНТИРОВАННОГО ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ

Бабичева М.Г., Степенко О.Г.

В статье рассматриваются проблемы использования интерактивных форм работы в условиях коммуникативно-ориентированного обучения иностранному языку.

Ключевые слова: интерактивные формы работы, личностно-ориентированный урок, проектная работа, коммуникативное взаимодействие.

INTERACTIVE FORMS OF WORK UNDER THE CONDITIONS OF COMMUNICATIVE-ORIENTED LEARNING OF FOREIGN LANGUAGE

Babicheva M.H., Stepenko O.H.

The problems of usage of interactive forms of work under the conditions of communicative-oriented learning are studied in the article, as well as means of realization of projects method in the process of learning of foreign language.

Key words: interactive forms of work, personaly-oriented learning, project work, communicative interaction.

Постановка проблеми. На сьогодні проблема використання інтерактивних форм роботи в умовах комунікативно-орієнтованого навчання іноземної мови набуває надзвичайної актуальності.

Сучасний урок іноземної мови вимагає використання інноваційних технологій, що забезпечують підвищення ефективності навчального процесу, гарантують досягнення запланованих результатів навчання. Інтерактивне навчання – це особлива форма організації пізнавальної діяльності, яка полягає у забезпеченні активної взаємодії і ґрунтується на діалозі, моделюванні ситуацій вибору, вільному обміні думками. Це співнавчання, «взаємонавчання, в якому і учні, і вчитель є рівноправними суб'єктами навчання, лише з тією відмінністю, що педагог стає справжнім лідером колективу, організатором процесу навчання» [2, с. 3].

Аналіз досліджень та публікацій. Упродовж останніх десятиріч у вітчизняній методиці викладання іноземної мови все частіше звучить теза про зростання ролі інтерактивних методів та форм навчання. Проблема інтерактивного навчання активно досліджувалася і досліджується багатьма науковцями, зокрема Аносовим І., Куклюю О., Єльніковою О., Івановою А., Одеговою Н., Крамар О., Черниш В., Сотніковою С., Столяренко О., Маслико Е., Колесниковою О.

У публікаціях просліджується загальна тенденція, що «в сучасних умовах не можна працювати по-старому, коли взаємодія, що відбувається між викладачем та студентами, спрямована на здійснення

механічного заучування, яке суворо контролюється, і в ній відсутній зворотній зв'язок, коли зберігаються фронтальні форми роботи, авторитарний стиль спілкування викладача зі студентами, не реалізуються диференційований та індивідуальний методи навчання» [4, с. 57].

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження інтерактивних форм роботи студентів у процесі вивчення іноземної мови.

Вклад основного матеріалу. В основу навчання іноземної мови на сучасному етапі закладено особистісно-орієнтований та діяльнісний підходи, згідно з якими студент уже не розглядається як об'єкт впливу викладача, а виступає поряд з педагогом суб'єктом навчально-виховного процесу. На сьогодні важливою є допомога студентові усвідомити себе, сформуватися як особистість. Для цього, необхідно насамперед навчити студентів спілкуватися, правильно взаємодіяти між собою. Діяльність на занятті повинна бути цікавою, комфортною, інформаційно насиченою, викликати бажання самовиражатися, що сприяє розвитку впевненості.

Під час вивчення іноземної мови, на думку Столяренко О., важливу роль відіграють комунікативні здібності як педагога, так і того, хто навчається. Досить часто на заняттях з іноземної мови у студентів виникають різні «фобії» («фобія» невідомості, читання, аудіювання тощо). Як правило, вони виникають через побоювання зробити помилку і викликати незадоволення викладача, його критику. Згодом це переростає у мовний бар'єр. Тому важливо створити сприятливу атмосферу на занятті з іноземної мови, ефективні умови для повноцінної взаємодії, розвивати інтерес і бажання вчитися, сформувати позитивну мотивацію за допомогою інтерактивних форм взаємодії.

Відомо, що щасливі, оптимістично налаштовані люди адекватно оцінюють свої можливості, правильно і позитивно сприймають оточуючих. Вони впевнені у собі, своїх почуттях і відчуттях.

Для того, щоб відчувати внутрішній світ людини, її необхідно вислухати. Тому потрібно переходити від монологу, що тривалий час переважає на заняттях, до діалогу, адекватно реагувати на помилки і невдачі студентів, з повагою ставитись до їхньої людської гідності. Становлення «Я» (самосвідомості особистості) відбувається під час спілкування,

взаємодії людей між собою. Ситуація спілкування розкривається як система взаємоорієнтованих акцій і реакцій, розгорнутих у часі.

Формування уявлення людини про саму себе залежить від того, як її сприймають оточуючі. Відповідно до цього її особистість залежить від комунікації (взаємодії) з іншими, від їхніх стосунків між собою, взаємних поступок і згоди. Отже, інтерактивні форми комунікації готують до такої соціальної взаємодії, допомагають розвинути вміння вислухати співбесідника, стати терпимішими, впевненішими щодо особистісного самовираження, розвинути вміння мобілізуватися за складних обставин, викличуть інтерес до вивчення іноземної мови.

Використання інтерактивних форм взаємодії на уроках іноземної мови сприяє також саморозвитку педагога.

Ефективною формою інтерактивної взаємодії є рольова гра, в основі якої лежить моделювання певної ситуації. Рольова гра – це «своєрідний навчальний прийом, при якому студент повинен вільно говорити в межах заданих обставин, виступаючи в ролі одного із учасників іншомовного спілкування» [5, с. 7]. Під час такої гри учасники виконують різноманітні ролі і розвивають свою думку у межах тієї чи іншої ролі. За допомогою рольової гри можна обговорювати різні проблеми, і при цьому, як правило, обговорення відбувається безболісно, оскільки співбесідники завжди можуть прикритися маскою певної ролі, яку вони виконують.

Навчальні ігри та ігрові завдання сприяють оволодінню іноземними мовами і комплексній реалізації цілей навчання: практичних, виховних, загальноосвітніх, розвиваючих.

Навчання практичному спілкуванню буде успішним тоді, коли в навчальному процесі максимально активізується мовленнєво-розумова діяльність студентів, коли мова стає метою і засобом навчання.

Навчити комунікативній компетенції – це одна з основних цілей навчання. Комунікативна компетенція може бути сформована на основі лінгвістичної компетенції певного рівня. Для того, щоб сформувати комунікативну компетенцію за межами мовного оточення, необхідно надати можливість студентам мислити, вирішувати будь-які проблеми, міркувати над шляхами розв'язання цих проблем для того, щоб

вони акцентували увагу на змісті свого висловлювання, щоб у центрі уваги була думка.

З цією метою можна використати метод проектів, основна ідея якого полягає в тому, щоб перенести акцент з різноманітних вправ на активну розумову діяльність студентів, яка потребує для свого оформлення володіння певними мовними засобами.

В основі проекту лежить будь-яка проблема. Щоб її розв'язати, студентам потрібно мати не тільки знання мови, а й володіти великим обсягом різноманітних предметних знань. Крім того, студенти повинні володіти певними інтелектуальними, творчими і комунікативними вміннями. До перших можна віднести вміння працювати з інформацією, текстом, додатковими матеріалам. До комунікативних умінь відносяться вміння вести дискусію, слухати співрозмовника, відстоювати свою точку зору.

Метод проектів завжди зорієнтований на самостійну діяльність студентів – індивідуальну, парну, групову, яку вони виконують протягом певного часу.

У курсі викладання іноземної мови метод проектів може використовуватися в рамках програмного матеріалу з будь-якої теми. Головне – це формулювання проблеми, над якою студенти будуть працювати під час вивчення теми.

Робота над проектом складається з кількох етапів, які визначаються викладачем. В основному виділяються такі:

I етап – організаційний. На цьому етапі студенти розподіляються на групи за інтересами або за проблемами, які вони мають розв'язати, визначаються завдання кожної групи і план подальшої роботи.

II етап – планування роботи. Студенти аналізують проблеми, формулюють гіпотези, обґрунтовують кожну з них.

III етап – дослідницько-пошуковий. Студенти обговорюють методи перевірки гіпотез, можливих джерел інформації, шукають матеріал за конкретними напрямками. На цьому етапі студенти, як правило, працюють самостійно.

IV етап – мовна робота. ㄨ 蒔 晷 и намагаються іноземною мовою висловити свою думку щодо поставленої проблеми.

У етап – презентація проекту. На цьому етапі студенти показують результати своєї роботи: доповідь, переклад, словник тощо. Проект може тривати від двох-трьох уроків до місяця.

Висновки. Незважаючи на те, що метод проектів – досить нова форма організації навчального процесу і потребує від викладача вирішення багатьох питань (загально-педагогічних, методичних, психологічних), можна сказати, що вона робить процес навчання яскравим, допомагає враховувати інтереси та нахили студентів і залучити до роботи студентів різного рівня. Результатами використання проектної методики є те, що студенти навчаються розв'язувати проблеми, і, що є головним для вивчення іноземної мови, навчаються спілкуватися.

Таким чином, інтерактивні форми роботи дають можливість викладачеві активізувати інтерес учнів до іноземної мови, сприяють інтенсифікації навчального процесу, допомагають реалізувати практичну мету у процесі вивчення іноземної мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бим И.Л. Личностно-ориентированной поход – основная стратегия обновления школы/ И.Л. Бим // Иностранные языки в школе. – № 2. – 2002. – С. 1-15.
2. Крамар О. Навчальні та рольові ігри як ефективний засіб навчання німецької мови/ Крамар О. //Deutsch. –№ 29 (193). – 2009. – С. 3-5.
3. Сотнікова С.І. Інтерактивні завдання в навчанні німецької мови/ І.С. Сотнікова //Німецька мова в школі. – № 2 (14). – 2010. – С. 8-14.
4. Столяренко О. Оволодіння методикою інтерактивної комунікації під час викладання іноземної мови/ О.Столяренко //Рідн. шк. – 2005. – № 4. – С. 57-59.
5. В.В. Черниш. Організація та проведення рольових ігор на уроках іноземної мови/ В.В. Черниш // Іноземні мови. – № 4. – 2010. – С. 7-15.